

BAŞYAZI

EDITORIAL

GELECEĞİMİZ İÇİN...

Dün bilinmeden, bugün değerlendirilmeden, geleceğin planlanamayacağına inananlardanım. Türkiye'nin sıkıntısı biraz da burada diye düşünüyorum.

Bilindiği üzere Eylül ayı sonlarında Ankara'da yapılan 16. Genel Kurul Toplantısında Genel Yönetim Kurulu'nun 4 üyesi ve Genel Başkan seçimi yapılmıştır. Geçen dönemde Genel Başkanlığı yürüten meslektaşım Selma Aslan'ın kişisel çabası ve Yönetim Kurulu üyesi arkadaşlarımız ile diğer katkıda bulunan meslektaşlarımızın olağanüstü gayretleriyle başarılı bir devreyi geride bıraktık. Ancak, Derneğimiz açısından başarılı geçen bu dönemde Bakanlığımız ve Hükümetimizin desteği, keşke somutlaşabilseydi; sözde kalmasaydı! Bu bir nöbet değişimidir. Emeği geçenleri bu çalışmalarından dolayı kutlar, teşekkür ederim. Ayrıca bize teveccüh gösterip, göreve çağıran tüm meslektaşlarıma bir kez daha teşekkürü borç bilirim. Katkılarınızla başarılı bir 17. dönem geçireceğimizi umuyorum.

Elinizdeki bu sayı ile Dergimiz 43. yayın yılını dolduruyor; Derneğimiz ise 1949'dan bu yana olanakları ölçüsünde özverili, başarılı dönemler geçirdi. 2000'e 5 kala yeni bir yıla girerken (1995), aynı yılın bizim için heyecan dolu, zorlu bir sınav yılı olacağını da vurgulamak isterim. IFLA'nın 61.nci Genel Kurul ve Konferansı 20-26 Ağustos 1995 tarihleri arasında İstanbul Swiss Otel'de yapılacaktır. Bir bakıma kütüphaneciliğin olimpiyatı da diyebileceğimiz 3-5 bin uluslararası düzeyde bilgi ve kariyere sahip meslektaşımız ve yakınları ülkemizde biraraya geleceklerdir. "Geleceğin Kütüphaneleri"nin tartışılacağı bu toplantılar vesilesiyle bir de "Enformasyon Teknolojisi" Sergisi açılacak, mesleğimizle ilgili yenilikler, araç-gereçler burada tanıtılacak, pazarlanacaktır. Biz kütüphaneciler için belki de yüz yılda bir yakalanacak fırsatla eşsiz bir deneyim ve bilgi edinme vesilesi olacaktır. Ulusal Organizasyon Komitesi ve

alt komiteler çalışmalarına devam ediyor ve sizlere düşen çok iş olduğuna inanıyorum. Ekim ortalarında Ankara Şubemizin öncülüğünde düzenlenen panelde gelişmeler bir kez daha gözden geçirilmiştir. Bir çalışma grubunda yer almak, gönüllü olarak çalışmak, bildiri sunmak ya da tartışmalara katılmak, Sergiyi izlemek isteyen meslektaşlarımız, planlarını şimdiden yapıp, harekete geçebilirler. Hemen belirteyim ki bildiri sunacak arkadaşlarımızın bildirilerinin yabancı dile çevrilme ücreti ve sunulmasına karar verildiği takdirde bu arkadaşlarımızın İstanbul'daki söz konusu etkinlikleri süresince yol ve konaklama ücretleri Genel Merkezimizce karşılanacaktır. IFLA'95-İSTANBUL ile ilgili gelişmeleri, özel sayfalarımızda izlemeye devam edebilir, istediklerinizi IFLA'95-İSTANBUL Sekreteryası'ndan öğrenebilir ya da bize yazabilirsiniz.

Derneğimiz 19-23 Ekim 1994 tarihleri arasında İzmir'de yapılan "II. Türk Devlet ve Toplulukları Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Kurultayı"nda tarafımdan temsil edilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı, Başbakan ve diğer ilgili-yetkililerin katıldığı bu toplantıya, 700 dolayında delege katılmış, çalışmalar 5 komisyon halinde sürdürülmüştür. (Toplum ve Yönetim; Kültür, Bilim ve Teknoloji; Uluslararası İlişkiler; Eğitim ve Öğretim; Maliye ve Ekonomi). 160 kişiyle çalışmalarını sürdüren "Kültür, Bilim ve Teknoloji" komisyonunda mesleğimiz ve Türk dünyası ile ilgili sunduğumuz tebliğ, ilgi ile karşılanmıştır. Sesi- miz basın ve TV'de de yer almış olup, en kayda değer husus; artık öteden beri savduğumuz, bilgi, bilgi üretimi-tüketimi, enformasyon, bilgi ağları ve genel olarak kütüphane, kütüphanecilik terimlerinin bizden önce de bizim dışımızdaki dilbilimci, türkolog, ekonomi ve dış politika uzmanları/profesörleri tarafından dile getirildiğini görmektir. Bu noktayı çok önemsiyorum. Türkçe, konuşulduğu coğrafi alan bakımından dünyada İngilizce'den sonra 2. sırada, nüfus bakımından ise 5 veya 6. sıralardadır. Yakın bir zamanda Türkçe'nin de Birleşmiş Milletler, UNESCO, IFLA, AB, İslam Konferansı Teşkilatı, COMLIS gibi uluslararası kuruluşların resmi dilleri arasına girmesi bekleniyor. Türkçemiz bilim dili olma yolundadır. Biz kütüphanecilere, yetkililerimize düşen çok iş bulunduğuna inanıyorum. Bundan 3-5 yıl önce müzede çalışırken(!) ziyaretime gelen "dünyanın en muazzam kütüphanesi" Kongre Kütüphanesi'nin bir yetkilisi, Türk Cumhuriyetleri'nde tek yaprak halinde yayınlanan halk ozanlarının şiirleri ya da ağıtlarını dahi topladıklarını söylemişti. Geçenlerde bu devletlerde ve topluluklardaki belli başlı kütüphane ve kütüphanecileri görmek istediğimde, ne Milli Kütüphane, ne TİKA (Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı) ne de Kültür Bakanlığı'nda tesadüf edebildim. Geçen yıl Ülkemizi ziyaret eden IFLA Başkanı ve Genel Sekerteri, biz Türk kütüphanecilerinden, Ortadoğu/ İslam ve Türk dünyasında üye sayılarının arttırılması, ilişkilerinin daha da geliştirilmesi için bizim konum ve potansiyelimizden yararlanma teklifinde bulunmuştur. Bunun anlamını bildiğinizden emin olmak isterim. Kor-

kum, Türk dünyası ile ilgili gereksinme duyduğumuz bilgiler için daha ziyade Batı kaynakları ve genelde İngilizce'ye dayanan Internet'e başvurmaktan başka çarenin görünmemesidir! Bu gidişle gerekli doküman, kitabı da her halde Avrupa, ABD ve Rusya gibi ülkelerdeki OCLC, ISI ve BL/ Documet Supply Centre gibi merkezlerden sağlamak zorunda kalacağız! Bu da gösteriyor ki acilen bir "Ulusal Enformasyon Politikası", "Bilim ve Teknoloji Politikası" ile "Ulusal Kültür Politikası" vakit geçirilmeden saptanmalı ve yaşama geçirilmelidir. Bu konuda 1995 yılı etkinliklerimiz arasında İstanbul'daki meslektaşlarımız ve Genel Merkez Yönetim Kurulumuzun daha yakından işbirliği içinde olacağını umuyorum.

Cumhuriyetimizin yıl dönümü, numaralı cumhuriyet arayanlara rağmen yurt dışında büyük bir coşku ve heyecanla kutlandı. İstanbul Valiliği ve sanatçılarımızın, gençlerimizin Taksim Meydanı'ndaki buluşmaları müteşemdi...

3-7 Kasım tarihleri arasında İstanbul'daydım; IFLA95-İSTANBUL Organizasyon Komitesi üyesi ve Sergi Komitesi Başkanı olarak, yerel konularımızı görüşmek, ilke ve kararları gözden geçirmek, meslektaşlarımızla görüş alışverişinde bulunmak, 13. TÜYAP Kitap Fuarı'na (4-13 Kasım) katılmak amacıyla yaptığım bu ziyaretin bende kalan en çarpıcı noktaları şunlar olsa gerek; önce İstanbul Şubemizin de mesleki yayınlarla Fuar'a katıldığını bildirmekten sevinç duyuyorum. Kütüphaneci olmayanların da standımızda dikkatle yayınlarımızı incelediklerini, hatta satın aldıklarını görmek çok güzeldi. Emeği geçenleri kutluyor, TÜYAP'a da ücretsiz yer tahsisinden dolayı teşekkür ederim. önümüzdeki Nisan ayında Ankara TÜYAP Kitap Fuarı'na daha büyük bir standla katılacağımızı, meslektaşlarımıza müjdeliyoruz. Öte yandan kitap fuarları artık Türkiye'de oturdu, bundan vazgeçilemez. Ancak yaygınlaştırılmalıdır. Her yaştan yüzbinlerin girip-çıktığı insanımızı, uzayan imza kuyruklarında görmekle; "Bizim insanımız okumuyor. Kedi nasıl ıspanak yemezse, bizim halkımız da kitap okumaz!" diyen yetkilileri, bakan danışmanlarını hatırladım. Diyorum ki, peki okumaz da bu yağmurda-soğukta içeri girmek için kuyruk olmuş her yaştan yüzbinlerce insan seli niçin tıka basa fuar alanında? Fuar yetkililerinin ifadesine göre Türkiye'de bir yılda satılan kitabın 2/3'si, TÜYAP Kitap Fuarı'nda tüketiliyor. Diğer şehirlerimizde kitaba hasret kalan gençlerimizi, yavrularımızı, kardeşlerimizi düşünen yok mu? İnanarak söylüyorum ki Türk halkı okumak istiyor. Evet, okumak istiyor; ama, okuyamıyor! üstelik günümüzde istenirse, "kediye ıspanak" da yedirilebiliyor. Ya biz yetkililer-İlgililer, halkımızın okuması için ne yaptık? Acaba bunu da mı özelleştirsek, ihaleye versek diye düşünmekten kendimi alamıyorum. Bu ziyarette beni en çok heyecanlandıran haberlerden birisi, hiç şüphesiz meslektaşım Ha-

san Keseroğlu'ndan geldi; 1000 sayfalık Türkçe Konu Başlıkları basıma hazırdır! Yakında yazar otorite dizini ve Türkçe bir tezarus hazırlanmış olmasını duymayı da çok istiyorum. Doğal olarak biz Türkler açısından DDC ve UDC'nin eksikliklerinin de tamamlandığını görmek ne güzel olur!

Güncel konularımızdan birisi de fikir/düşünce özgürlüğüdür. Bilimsel, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişmeyi temin ve geniş kitlelere yayılmasının, sorunlara çözüm bulunmasının başlıca aracı, en büyük bilgi taşıyıcısı kitap vb. yayınlardır. Demokrasinin, üretim ve tüketim kültürünün başlıca aracı ise bilgidir. Bu nedenle de "Bilgi Edinme/Enformasyon özgürlüğü" (ülke çapında ve dünyadaki mevcut verileri isteyenlere ulaştırmayı, analitik düşünceyi - analiz, sentez, sonuç- esas alır), en az İfade/Düşünce özgürlüğü kadar önemlidir. Bilgisiz düşünce olmaz, olmayanın özgürlüğü de bulunmaz! İşte bu görüş ve anlayışla da 1995 yılı hedeflerimiz arasında bulunan, "Okuma ve Bilgi Edinme Özgürlüğü", "Kütüphane Hakları" ve "Meslek Ahlakı İlkeleri"nin saptanması gibi temel sorunları ele almayı, halkımız ve yetkililerimizle bütünleşmeyi planlamış bulunuyoruz. Arkadaşlarımız çalışmaya başlamışlardır...

9 Kasım günü GAP çerçevesinde Urfa T-1 Tüneli'nin açılışında Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel, Başbakanımız Tansu Çiller ve yöre halkının Fırat-Harran ezeli hasretinin bitiş şölenindeki birlikliliklerini tüm Türkiye sevinç, coşku ve ümitle izledi. Projenin bölge halkımız, ülkemiz ve komşularımızla tüm dünya için ifade ettiği değer, hepimizi heyecanlandırıyor. Fakat o ölçüde de bilgi (enformasyon) ve kültürel boyutun hızla devreye sokulmasını gereği var.

Bu güzel haberleri, gelişmeleri Anıtkabir'deki 10 Kasım Atatürk'ü Anma törenleri sırasında bir meczubun bozma girişimleri, gölgeleyemez. Umarım ilgililerimiz için bir ders olur. Atalarımız, "bir müsibet bin nasihatten iyidir" demişler.

10 Kasım günü Ankara eski Hipodrom alanında Atatürk Kültür Merkezi'ndeki "Atatürk İhtisas Kütüphanesi"ni ziyaret ettim. Hizmete açıldığındaki beklenen görev ile bugünkü statüsü, 180 derece ters durumda, yazık!

Derneğimiz Anatüzüğünde verilen yetki ve görevler çerçevesinde yeniden yapılanma çalışmalarını başlatmış bulunuyoruz. Bu çerçevede bir vakıf kurulması da gündemdedir. Şayet gerekli ilgi doğar ve şartlar elverirse, 1990 yılında tek başıma kurmuş olmaktam övünç duyduğum "Enfomasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı"nı, tüm varlığı ile birlikte Derneğimize (yazdığım 5-6 kıtabımın sahipliği dahil) meslektaşlarım ve mesleğim için bağışlayarak, aradan

çekilmeyi düşünüyorum. İlk aşamada, Batıkent'te yararlanılmayan en az 5 bin ciltlik Vakıf Kütüphanesi (Kütüphanecilikle ilgili tüm yerli yayınlar, İngilizce, Arapça vb. yabancı dillerdeki doküman -afişler dahil- çeşitli konulardaki Kültür, Milli Eğitim bakanlıkları, Türk Tarih ve Dil kurumları, Atatürk Araştırma, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü vb. resmi ve özel yayınevleri yayınlarından oluşan), TKD Yönetim Kurulu kararı ile nedense bugüne kadar oluşturulamayan Genel Merkez Kütüphanesi olarak hizmet vermek üzere nakledilmiştir. Kütüphanenin amacı, Derneğin ileriye dönük projelerinde olduğu kadar meslektaşlar ve öğrenciler tarafından yararlanılmasına olanak sağlamaktır. Derneğe uğrayan öğrencilerimiz bu düşüncelerini, sevinçlerini açıkça dile getirmektedirler. Çünkü, üniversitelerde kitap almaları neredeyse durma noktasına gelmiştir. Bölgemizdeki Milli Kütüphane ve Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi ise (buradaki sınırlı Ödünç Verme Servisi hariç), dışarı kitap vermemektedir. Kitap, ulusal gelire göre pahalıdır. Gençler ise, kütüphaneciliğin dışında da okumak arzusu ve durumundadırlar. Bu Kütüphane hizmeti, 1993-94 ders yılı sonuna kadar bir deneme şeklinde verilecektir. Gerçekten kitaplar okurları tarafından ilgi görürse, kalırlar; değilse götürülecekleri doğaldır. Bu hizmet pek tabii Dernek Genel Merkezi'nin mevcut yerleşim durumu el verdiği ölçüde olacaktır. Vakıf, Dernek bünyesine alınırsa, bu satırların yazarının söz hakkı yoktur. Gerçekleşmez ise, Vakıf (nereden bakılırsa bir vakfın kuruluşu 350-500 milyon TL. iledir) ve Kütüphanesini, bünyesinde "Enformasyon/Bilgi-Bilgilendirme Bölümü" nün açılabilceği bir üniversiteye bağışlayacağımı ilgilenenlere duyuruyorum.

Derneğimiz; ALA, LA ve ASLIB'in çalışmaları da gözden geçirilerek, tüm meslektaşlarımızı, araştırmacıları ve halkımızı yaklaştıracak, işbirliğine yöneltecek bir yapılanmaya doğru götürmek arzusundayız. Dergimizi içi kadar kapağının da albenisi olacak bir şekle sokmağa çalışıyoruz. Buna 1995'in ilk sayısı ile başlayabileceğimizi planlamış bulunmaktayız. Dergiyi, sadece uzman kütüphaneciler değil, diğer kademelerdeki meslektaşlarımızla değişik meslek gruplarındaki okurların da karıştırıp, okuyabileceği bir duruma getirmeliyiz, diye düşünüyorum. Bunu, Türkiye'nin dışına da taşırmayı istiyoruz ve çeşitli ülkelerden ilan ve sponsor bulunması için girişimleri başlatmış bulunuyoruz.

Dernek Genel Merkezi'nin Internet'e bağlanması için TÜBİTAK'a baş vurduk. Olumlu yanıt aldığımızı, yetkililerimize teşekkürle sizlere duyuruyoruz. Eğitim ve araştırma amacıyla gerçekleştireceğimiz bu bağlantıdan sonra dünya kütüphanelerini yerimizden ziyaret edip, incelemek, bilgi alış-verişinde bulunmak bizim için artık işten bile olmayacaktır. Ayrıca, başta devletimizin karar merciiilerindeki çeşitli kademeler olmak üzere, isteyen gençlerimize ve tüm halkımıza, siz meslektaşlarımıza yönelik hizmet verecek bir de "Bilgisa-

yar Kulübü" kurmayı planlamış bulunuyoruz. Bu vesile ile belirtmeliyim ki mesleğimiz ve Türk halkının bilgi sorunlarının sadece biz kütüphanecilerce çözümlenemeyeceğini çok iyi biliyoruz. Başta Bilişimciler Derneği olmak üzere çeşitli dernek ve vakıflar, resmi kurumlar, özel kişi ve kuruluşlarla da daha yakın işbirliğine gereksinim olduğuna inanıyorum.

Dernek şubelerimizin 38 olan sayısını, en az her il merkezi düzeyine çıkarmak istiyoruz. Ayrıca Kültür Bakanlığı'nın çeşitli yönetmeliklerinde (Kütüphane Haftası Kutlama Yönetmeliği, Halk Kütüphanelerinde Sosyal ve Kültürel Faaliyetler, Görev ve Çalışma Yönetmeliği gibi) yer aldığı cihetle daha yakın ve organik işbirliği olanaklarının yaratılması, böylece Derneğimiz şubeleri ile Bakanlık taşra örgütünün daha yakın bir işbirliği ve eşgüdümü için Bakanlık nezdinde girişimde bulduk ve ilk projemizi sunmuş bulunuyoruz.

Göreve geldiğimiz 17. Dönemin ilk üç ayında çok önemseyeceğinizi umduğumuz önemli bir çalışma yaptık. Belki de bugüne kadar olmadığı kadar geçmiş deneyimleri ve dünyadaki gelişmiş çağdaş teknolojileri de dikkate alarak, özet halinde Türk Kütüphaneciler Derneği'nin "Türkiye Kütüphaneleri ve Bilgi Hizmetlerine Yaklaşımı ve Çözüm Önerileri Raporu"nu hazırladık. Giriş ve Türkiye'deki Durumdan sonra Genel Çözüm Önerilerini (9), bakanlıklar bazında; Başbakanlık (5), Milli Eğitim Bakanlığı (12) ve Kültür Bakanlığı'na göre saptadık. Kültür Bakanlığı'nın görev alanı ve uzman bakanlık olması nedeniyle önerilerimizi gruplara ayırmış bulunuyoruz. A. Demokratikleşme (4), B. Mevzuat (10), C. Standartlar (7), Ç. Kütüphanelerin Örgütlenmesi (7), D. Kütüphanelerin Yaygınlaştırılması ve Kütüphaneciliğin Teşviki (8), E. Koleksiyonlar (4), F. Yayınlar (6), Özlük Hakları (6).

Söz konusu Raporu, yakında yayınlayacağız. Onu önümüzdeki günler içinde "doğru zamanda, doğru yerde ve doğru kişi/makamlara) bir basın toplantısı ile sunacağız. 4. Kuvvet olarak da adlandırılan basın-yayın organlarımız ve halkımızın da desteği ile ilgili bakanlıklarımızı, yetkilileri ziyaret etmeyi planlamış bulunuyoruz. Ara seçim ortamına girdiğimiz şu günlerde, çabamız haklarınızın yetkililere daha iyi duyurulması ve o ölçüde de çözüme kavuşturulabileceği ortamı yakalamaya çalışıyoruz.

4 Aralık Ara Seçimleriyle birlikte 1995 Mali Yılı Bütçesi'nin ve bizim için ayrı bir anlam ve önem arz eden 1995 yılının; ulusal birliğimiz, kalkınmamız, mesleğimiz ve ulusal kültürümüzün gelişerek evrenselleşmesi, yurdumuzun çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarılması yolunda hayırlı sonuçlar getirmesini, yürekten diliyorum.

Göreve seçilmemiz nedeniyle gerek mesleki ve gerekse basın-yayınçılık çevresinden aldığımız olumlu tepkiler içinde bir de istek gelmişti; Sayın Basın Yayın Birliği Başkanı, 730 yayınevi kapasiteli Ekim/1994 yayın kataloglarını göndermiş ve Kasım/1994'te çıkacak "Büyük Katalog" için bir önsöz ricasında bulunmuştu. Kıramadık, kütüphanecilerle yayıncı, yazar, dağıtımçı ve kitapçılarımıza yönelik yazımızın başlığı da "Geleceğimiz İçin..."di. Geleceğimiz anlaşılan çok önemli ki bu yazının da başlığı kendiliğinden aynı oldu. Geleceğe yönelik düşünce ve eylemlerimizin, sözde kalmaması için size içten çalışacağımıza, Yönetim Kurulumuz adına söz verebilirim. Bu tür çalışmaların gönüllü, demokratik kuruluşlar faaliyetleri olarak kalmamasını ben de yürekten arzuluyor, istiyorum. 6-7 aydır günlük bir gazetede sizin gözünüz ve gönlünüz olmaya da çalışıyorum...

Bize yazmaktan, istemekten çekinmeyin! Geçen bir yılın sonunda, yeni bir yıla girerken, göreve geldiğimiz son 3 ay içinde biz kütüphaneciler için önem arzeden konularda, Genel Merkez Yönetim Kurulu olarak geleceğe yönelik proje ve niyetlerimize kısmen değinmeğe çalıştım. Çalışma arkadaşlarıma katkılardan dolayı nezdinizde teşekkür ediyorum. Atladıklarım olabilir. Özel bir niyet olmadığına göre, bir başka sayımızla birlikte olabilmek ümidiyle, siz değerli meslektaşlarımızı, okurlarımızı sevgi ve saygı ile selamlıyorum. Yeni yılınız kutlu olsun!

15 Kasım 1995

Hasan DUMAN
Genel Başkan

Düzeltilme:

"Türk Kütüphaneciliği"nin 8 cilt, 2. sayısı, 86. sayfasında Yönetim Kurulu'yla ilgili bir değişiklik, ilgili kişileri incitecek bir ifade ile bir yanlış anlama sonucu istek dışı yer almıştır. Kemal Sevgisunar, kendisine ulaşamadığı ve toplantılara katılamadığı için istifa etmiş sayılmış ve yerine çağrılan yedek üyeler engelleri nedeniyle Yönetim Kurulu'na katılamamışlardı. İlgililerden özür dilerim.

Selma (Alpay) Aslan